

การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง
อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

Solid Waste Management of Ban Klong Subdistrict Administrative Organization,
Wang Thong District, Phitsanulok Province

สุกิจ นิมสุวรรณ์¹
ประชาสรรค์ แสนภักดี²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลกและเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 67 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้อำนวยการกองคลัง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรและ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) แนวทางการสังเกต (Observation Guide) แบบจัดบันทึกข้อมูลภาคสนาม กล้องบันทึกภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางไม่มีบ่อขยะ ไม่มีรถเก็บขยะ ถึงขยะมีไม่เพียงพอและไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง เรื่องดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางและอยู่ระหว่างการดำเนินการในการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ปัจจุบันพื้นที่ตำบลบ้านกลางยังเป็นสังคมชนบทจึงมีการกำจัดขยะมูลฝอยแบบในแต่ละภาคส่วนไม่แตกต่างกันมากนัก จึงมีการจัดการขยะมูลฝอยแบบครัวเรือนโดยการเผาทำลาย ฝังกลบ นำกลับมาใช้ใหม่และขายของเก่า **แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย** มี 3 แนวทาง ดังนี้ 1) การจัดการขยะมูลฝอยของท้องถิ่น 2) การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน 3) การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนและมีวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอย 5 ขั้นตอน ดังนี้ **ขั้นตอนที่ 1** องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางควรออกเทศบัญญัติ นโยบาย หรือ กฎ **ขั้นตอนที่ 2** การเตรียมความรู้ **ขั้นตอนที่ 3** การเตรียมความพร้อม **ขั้นตอนที่ 4** สนับสนุนงบประมาณ **ขั้นตอนที่ 5** ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาของขยะมูลฝอย จากการประชุมโดยการทำประชาคมของผู้บริหารท้องถิ่นเห็น**ควรใช้แนวทางที่ 1** โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางจะเป็นหน่วยงานแรกในการเริ่มแก้ไขปัญหามูลฝอยอย่างจริงจังเพื่อเป็นแบบอย่างให้ภาคส่วนต่างๆในพื้นที่ได้ตระหนักถึงปัญหาและให้ความสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในแต่ละชุมชน ซึ่งมีแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ดังนี้ 1) การจัดหาสถานที่สำหรับทิ้งขยะ 2) จัดหารถขยะไว้ใช้ภายในตำบล 3) จัดหาบุคลากรและเครื่องมือ อุปกรณ์ให้มีความพร้อมในการจัดการขยะมูลฝอยและ 4) จัดหาถังขยะให้ทุกหมู่บ้านให้เพียงพอต่อความต้องการของครัวเรือนและประชาชนที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน, วิธีการกำจัดขยะมูลฝอย, การจัดการขยะโดยท้องถิ่น

^{1,2}หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

The purposes of this research were to study solid waste management of Ban Klang Subdistrict Administrative Organization in Wang Thong district, Phitsanulok Province, and to study waste management approach of Ban Klang Subdistrict Administrative Organization, Wang Thong District, Phitsanulok Province. This study were qualitative research. There were 67 key informants, including the President of Tambon Administration Organization, Vice President of Tambon Administration Organization, President of Tambon Administrative Authority Council, Vice President of Tambon Administrative Authority Council, Member of Tambon Administration Organization, Clerk of Tambon Administration Organization, Deputy Clerk of Tambon Administration Organization, Director of Health and Environment Division, Director of Education Division, Director of the Treasury, Subdistrict Headman, Village Headman, Shops, Restaurants, Shops for agricultural products, and the people aged 18 and over. The tools used for data collection were Semi-structured Interview, Interview Guide, Observation Guide, Field Note, Camera. The Data were analyzed using Descriptive Analysis Approach.

The results found that Ban Klang Subdistrict Administrative Organization had no waste dumping ponds, no garbage trucks, the trash was not enough and it was not resolved seriously. Such issues have been considered by the Council of Ban Klang Subdistrict Administrative Organization, and it was in preparation process for various areas. Currently, the area of Ban Klang Subdistrict was still a rural area. Therefore, waste disposal in each sector was not very different. The household waste was disposed by burning, landfill, reuse and sale of antique. The waste management approach found that there were three waste management approaches as follows: **Approach 1**: Solid Waste Management in the local area, **Approach 2**: Solid Waste Management in the Community, **Approach 3**: Solid Waste Management of the people, and there were 5 steps for Solid Waste Management as follows: **Step 1**: Ban Klang Subdistrict Administrative Organization should issue municipal laws, policies or rules; **Step 2**: Preparing the knowledge; **Step 3**: The Preparedness; **Step 4**: Supporting the fund; **Step 5**: It should have public awareness campaigns on the importance and problems of solid waste. As a result of the meeting by the community of local administrators, it is **recommended to use the first approach** by providing Ban Klang Subdistrict Administrative Organization is the first agency to start solving the problem of solid waste seriously as a model for various sectors in the area to realize problems and importance of household waste management in each community. There were guidelines for solid waste management as follows: 1. The provision of places for dropping the garbage, 2. Providing garbage trucks for using in the subdistrict, 3. Providing the staff, tools and equipments to be ready for solid waste management, and 4. Providing enough waste bins to all villages to meet the needs of increasing households and the people.

Keywords: Solid waste management, Waste disposal methods, Local waste management

บทนำ

ในสถานการณ์ของโลกยุคปัจจุบันที่เกิดภาวะวิกฤตอันเกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาของโลกซึ่งมีปัญหาล้นเนื่องมาจากกิจกรรมของมนุษย์ในโลกที่มุ่งสร้างเทคโนโลยีเพื่อความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตแต่ผลพวงของเทคโนโลยีเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาและผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติและสิ่งมีชีวิตทุกชนิดในโลกทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ต้องการความร่วมมือร่วมใจ

ในการแก้ไขจากทุกคนในทุกระดับในการที่จะก่อให้เกิดระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีโดยมีเป้าหมายและหลักการที่จะมุ่งสู่การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างและชุมชนได้นำไปปฏิบัติและขยายผลต่อไปยังครอบครัวและชุมชนจึงได้ดำเนินการพัฒนาระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ อาทิ เช่น ระบบบริหารจัดการสารเคมีอันตราย ระบบบริหารจัดการขยะและของเสีย โดยปัจจุบันคนไทย 1 คน สร้างขยะโดยเฉลี่ย 1.14 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากชุมชนทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2559

มีประมาณ 27.04 ล้านตันหรือ 74,073 ตันต่อวัน(รัชพงษ์ อัจเจียม.สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560, จากข้อมูลจากมูลนิธิบูรณะนิเวศ <http://earththailand.org/th/article/3158>) มีหลายวิธีด้วยกันในการกำจัดขยะมูลฝอยแต่ละวิธีต่างมีข้อดีข้อเสียต่างกันการพิจารณาว่าจะเลือกใช้วิธีใดต้องอาศัยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่สำคัญ คือ ปริมาณของขยะที่เกิดขึ้นรูปแบบการบริหารของท้องถิ่น งบประมาณ ชนิดลักษณะสมบัติของขยะมูลฝอย ขนาดสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ที่จะใช้กำจัดขยะมูลฝอย คุณสมบัติของขยะ เครื่องมือเครื่องใช้ อาคารสถานที่ ความร่วมมือของประชาชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายก่อให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อม

มลพิษจากขยะมูลฝอยเป็นหนึ่งในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมืองที่มีการขยายตัวของเมืองสูงตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นรวมถึงการขยายตัวและพัฒนาด้านเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีตั้งนั้นกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้กำหนดนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและนโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดให้มีการจัดการในรูปแบบของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมุ่งเน้นให้มีระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนแบบครบวงจรตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเกิดขยะมูลฝอยจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้ายและให้ความสำคัญต่อการนำขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดรวมทั้งลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องนำไปกำจัดให้เหลือน้อยที่สุดการขยายตัวของชุมชนเมืองและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจก่อให้เกิดผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะเป็นเงาตามตัวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลายพื้นที่ได้ประสบปัญหาไม่สามารถจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขาดการบริหารจัดการที่ดีขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการที่เหมาะสมโดยเฉลี่ยคนไทยผลิตขยะประมาณ 74,073 ตันต่อวัน การจัดการในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ 7,777 แห่ง มี 4,545 แห่งที่ให้บริการเก็บขนนำไปกำจัด เป็นจำนวน 13.6 ล้านตันโดยถูกกำจัดในสถานที่กำจัดอย่างถูกต้องจำนวน 9.59 ล้านตัน และถูกกำจัดที่สถานที่กำจัดไม่ถูกต้อง เช่น เมากลางแจ้งเทกองทิ้งบ่อดินเก่าหรือพื้นที่กร้างจำนวน 11.69 ล้านตันคิดเป็นร้อยละ 43 ของปริมาณขยะสถานการณ์ของเสียอันตรายในปี 2559 มีของเสียอันตรายเกิดขึ้นทั่วประเทศ 3,512,069 ตัน จำแนกออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ของเสียอันตรายจากชุมชน กากอุตสาหกรรมและมูลฝอยติดเชื้อ (รัชพงษ์ อัจเจียม.สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560,

จากข้อมูลจากมูลนิธิบูรณะนิเวศ <http://earththailand.org/th/article/3158>) เพื่อไม่ให้ปัญหาขยายตัวและรุนแรงยิ่งขึ้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมากขึ้นกำหนดองค์กรที่ดำเนินการในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลโดยใช้หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายเนื่องจากมาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเสมือนเป็นแนวทางและขั้นตอนในการปฏิบัติงานโดยเน้นตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาการเก็บขนรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยและการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล “เราต้องร่วมกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมส่วนบุคคล การสร้างมาตรการในการคัดแยกขยะในระดับครัวเรือน การร่วมกันแปรรูปหรือจัดการขยะของหน่วยงานในชุมชนเชื่อว่าปัญหาการจัดการขยะเป็นหน้าที่สำคัญของท้องถิ่นต้องร่วมมือกันไม่ใช่เพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้นเชื่อว่าปัญหาการจัดการขยะเป็นหน้าที่สำคัญของท้องถิ่นต้องร่วมมือกันไม่ใช่เพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น” (Pimchanok. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560, สำนักข่าวสร้างสุข <http://www.thaihealth.or.th/Content/2764199.html>)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอดงหลวง จังหวัดพิษณุโลกมีประชาชนอาศัยอยู่ 27 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนทั้งตำบลประมาณ 6,033 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 20,101 คน แยกเป็นชายจำนวน 10,254 คน หญิงจำนวน 9,847 คน ภูมิประเทศพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและเป็นพื้นที่ราบสลับกับเนินเขาการอาศัยจึงเป็นแบบกระจายกันเป็นกลุ่ม จากการพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคมรวมถึงการเพิ่มจำนวนของประชากรทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมการบริโภคอุปโภคสินค้าที่ไม่เหมาะสมพุ่มเพื่อส่งผลให้เกิดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขึ้นแต่ไม่มีการจัดการขยะอย่างถูกวิธีและไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาขยะจากภาคส่วนราชการที่รับผิดชอบเนื่องจากไม่มีบ่อขยะ ไม่มีรถเก็บขยะ และถังขยะมีไม่เพียงพอ ประชาชนจึงมีการจัดการกับขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชุมชนซึ่งขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากครัวเรือนและการประกอบอาชีพการเกษตรกรรม เช่น เศษอาหาร ใบไม้ พลาสติก กระดาษ แก้ว โลหะ ผ้า เศษพืชที่เหลือจากการเกษตร เป็นต้น และปริมาณก็มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกที ด้วยสาเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอดงหลวง จังหวัดพิษณุโลกเพราะเห็นว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอดงหลวง จังหวัดพิษณุโลกมี

ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นและเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและยั่งยืนเกิดประโยชน์และความพึงพอใจแก่ประชาชนและส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมตำบล 1 คน ผู้อำนวยการกองคลังตำบล 1 คน กำนันตำบลบ้านกลาง 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 26 คน ร้านค้า 2 คน ร้านอาหาร 2 คน ร้านรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร 1 คน ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป 27 คน จาก 27 หมู่บ้าน รวม 67 คน

สรุปผลการวิจัย

การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดพิษณุโลก

สภาพปัจจุบันการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางของทุกภาคส่วนเนื่องจากพื้นที่ตำบลบ้านกลางยังเป็นสังคมชนบทมีการกำจัดขยะมูลฝอยแบบครัวเรือน จึงวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่หลากหลายมีรูปแบบยังไม่สามารถมีการกำจัดขยะมูลฝอยได้อย่างปลอดภัยและถูกวิธีและมีรูปแบบการจัดการที่คล้ายคลึงกันในทุกภาคส่วน ทั้งส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการและประชาชน ซึ่งในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางส่วนใหญ่มีวิธีการคัดแยกและจัดการขยะมูลฝอยอยู่ 5 วิธี ดังนี้ 1. ขยะมูลฝอยมาแปรสภาพใหม่ 2. ขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ 3. ขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ 4. ขยะที่สร้างรายได้และ 5. ขยะมูลฝอยที่เป็นประโยชน์ โดยประชาชนจะคัดแยกขยะที่สามารถกลับมาใช้ใหม่ได้นำกลับมาใช้ใหม่ ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้กลับมาใช้ซ้ำ

ขยะที่สามารถแปรสภาพได้ก็นำมาแปรสภาพตามความรู้และการใช้ประโยชน์ตามความต้องการของแต่ละครัวเรือนและสุดท้ายขยะที่สามารถขายได้ก็เก็บไว้สำหรับขายเป็นรายได้และมีการกำจัดขยะมูลฝอยอยู่ 2 วิธี คือ 1. การฝังกลบและ 2. การเผาทำลาย โดยจะกำจัดตามความเหมาะสมของแต่ละครัวเรือนซึ่งมีรูปแบบการจัดการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยพฤติกรรม อาชีพ ภูมิประเทศและลักษณะชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดพิษณุโลก

ผู้วิจัยสรุปแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยได้

3 แนวทาง ประกอบด้วย

แนวทางที่ 1 การจัดการขยะมูลฝอยของท้องถิ่นโดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรักษาและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตลอดจนควบคุมกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยสวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมีการจัดการดังต่อไปนี้ 1. การจัดหาสถานที่สำหรับทิ้งขยะ 2. จัดหารถขยะไว้ใช้ภายในตำบล 3. จัดหาบุคลากรและเครื่องมืออุปกรณ์ให้มีความพร้อมในการจัดการขยะมูลฝอย และ 4. จัดหาถังขยะให้แก่ทุกหมู่บ้านให้เพียงพอต่อความต้องการของครัวเรือนและประชาชนที่เพิ่มขึ้น

แนวทางที่ 2 การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย สามารถแบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ 1. **ระบบหมักทำปุ๋ย** เป็นการย่อยสลายอินทรีย์สารโดยขบวนการทางชีววิทยาของจุลินทรีย์เป็นตัวการย่อยสลายให้แปรสภาพเป็นแร่ธาตุที่มีลักษณะค่อนข้างคงรูปขบวนการหมักทำปุ๋ยสามารถแบ่งเป็น 2 ขบวนการ คือขบวนการหมักแบบใช้ออกซิเจน และขบวนการเป็นขบวนการหมักแบบไม่ใช้ออกซิเจน 2. **ระบบการเผาในเตาเผา** เป็นการทำลายขยะมูลฝอยด้วยวิธีการเผาทำลายในเตาเผาที่ได้รับการออกแบบก่อสร้างที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้การทำลายที่สมบูรณ์ที่สุดและจำเป็นจะต้องมีระบบควบคุมมลพิษทางอากาศและดักมิให้อากาศที่ผ่านปล่องออกสู่บรรยากาศมีค่าเกินกว่าค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศจากเตาเผาที่กำหนด 3. **ระบบฝังกลบ** อย่งถูกสุขาภิบาล เป็นการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการนำไปฝังกลบในพื้นที่ที่ได้จัดเตรียมไว้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกตามหลักวิชาการทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิศวกรรม สถาปัตยกรรม และการยินยอมจากประชาชน จากนั้นจึงทำการออกแบบและก่อสร้าง โดยมีการวางมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

แนวทางที่ 3 การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนโดยใช้การกำจัดขยะมูลฝอยตามแผนหรือวิธีปฏิบัติกลยุทธ์ 5R มีดังนี้ 1.การลดปริมาณขยะ (Reduce) 2. นำมาใช้ซ้ำ (Reuse) 3. ซ่อมแซมแก้ไข (Recycle) 4. หลีกเลี้ยงใช้สิ่งที่ก่อให้เกิดมลพิษ (Repair) 5. การแปรสภาพและหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Reject) จากการประชุมของทุกภาคส่วนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางได้ **วิธีการจัดการ 5 ขั้นตอน** ดังต่อไปนี้ **ขั้นตอนที่ 1** องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางควรออกเทศบัญญัติ นโยบาย หรือ ระเบียบชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและมีความปลอดภัย **ขั้นตอนที่ 2** การเตรียมความรู้ด้วยกระบวนการฝึกอบรมหรือการศึกษาดูงาน นำผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดการขยะมาจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีในพื้นที่เพื่อให้ประชาชนมีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนอย่างถูกวิธี **ขั้นตอนที่ 3** การเตรียมทรัพยากรในด้านการบริหารและการจัดการขยะมูลฝอยประกอบด้วย การจัดหาสถานที่สำหรับทิ้งขยะจัดหารถขยะไว้ใช้ภายในตำบล จัดหาบุคลากรและเครื่องมืออุปกรณ์ให้มีความพร้อมในการจัดการขยะมูลฝอย และจัดหางบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของครัวเรือนและประชาชนที่เพิ่มขึ้น **ขั้นตอนที่ 4** สนับสนุนงบประมาณให้แต่ละชุมชนมีถังขยะอย่างเพียงพอและมีเตาเผาขยะชุมชนเพื่อการกำจัดขยะที่ปลอดภัย และถูกวิธี **ขั้นตอนที่ 5** ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาของขยะมูลฝอยโดยให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนการกำจัดและมีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี

อภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดพิษณุโลก ดังต่อไปนี้

1. การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดพิษณุโลก จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย สรุปว่า การจัดการขยะมูลฝอยภาพรวมภายในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางไม่มีบ่อขยะ ไม่มีรถเก็บขยะ ถังขยะมีไม่เพียงพอและไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง เรื่องดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางและอยู่ระหว่างการดำเนินการ ในแนวทางการศึกษาและการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งการเตรียมการจัดซื้อรถขยะและถังขยะเพื่อใช้สำหรับการจัดเก็บขยะ

มูลฝอยแต่ละประเภทอย่างเหมาะสมและกำลังอยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการดำเนินการขอใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์ในการสร้างบ่อหรือจุดทิ้งขยะมูลฝอย ในพื้นที่ตำบลบ้านกลางยังเป็นสังคมชนบทมีการกำจัดขยะมูลฝอยแบบในแต่ละภาคส่วนไม่แตกต่างกันมากนัก จึงมีการจัดการขยะมูลฝอยแบบครัวเรือนโดยการเผาทำลาย ฝังกลบ นำกลับมาใช้ใหม่และขายของเก่า

2. แนวทางการจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดพิษณุโลก จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้แนวทางในการจัดการได้ 3 แนวทาง จากการประชุมโดยการทำประชาคมของผู้บริหารท้องถิ่นเห็นควรใช้**แนวทางที่ 1** เนื่องจากการไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่และนำความรู้ที่ได้จากการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จมาปรับใช้ในตำบลบ้านกลาง ซึ่ง**แนวทางที่ 1** จะมีความเหมาะสมสำหรับตำบลบ้านกลางมากที่สุดเพราะว่าองค์การบริหารส่วนซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงควรเป็นหน่วยงานแรกในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยอย่างจริงจังและเป็นแบบอย่างให้ภาคส่วนต่างๆในพื้นที่ตระหนักถึงปัญหาและให้ความสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ซึ่งแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดจนควบคุมกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางควรจัดการดังต่อไปนี้ 1.การจัดหาสถานที่สำหรับทิ้งขยะ 2.จัดหารถขยะไว้ใช้ภายในตำบล 3.จัดหาบุคลากรและเครื่องมือ อุปกรณ์ให้มีความพร้อมในการจัดการขยะมูลฝอยและ 4.จัดหางบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของครัวเรือนและประชาชนที่เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. การลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยกลยุทธ์ 5R. (2560). สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560 จาก (5rdeedee.blogspot.com/2012/01/5r_732.html#more).
2. ครูเผ่าบุรุษรัมย์. (2560). สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560, เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย จาก (<http://oknation.nationtv.tv/blog/Doodekdee2/2013/11/24/entry-8>).
3. ธวัชพงศ์ อาจเอี่ยม. (2562). สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560, จากข้อมูลจากมูลนิธิบูรณะนิเวศ (<http://earththailand.org/th/article/3158>).

4. มุลนิธิบูรณะนิเวศ. (2560). **สรุปสถานการณ์มลพิษประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560 จาก (<http://earththailand.org/th/article/3158>).
5. Pimchanok. (2560). สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2560, จากสำนักข่าวสร้างสุข (<http://www.thaihealth.or.th/Content/2764199.html>).